

De Financiële Prestatie Schaal voor Subjectieve Financiële Prestaties in het Alledaagse

Leven: een Evaluatie

Nina Mollema

Studentnummer: s3988198

Afdeling Psychologie, Rijksuniversiteit Groningen

PSB3A-BT15: Bachelor These

Begeleider: Josephien Jansen, MSc., en dr. Janneke Koerts

Tweede beoordelaar: dr. Aafke van Mourik Broekman

In samenwerking met: Hannah Doting, Isadora Schulte, Kelly Welberg, en Laurens Zureiqi.

9 april 2022

Een scriptie is een proeve van bekwaamheid voor studenten. De goedkeuring van de scriptie is het bewijs dat de student over voldoende onderzoeks- en rapportagevaardigheden beschikt om af te studeren, maar biedt geen garantie voor de kwaliteit van het onderzoek en de resultaten van het onderzoek als zodanig, en de scriptie is daarom niet per se geschikt als academische bron om naar te verwijzen. Als u meer wilt weten over het in deze scriptie besproken onderzoek en de daarop gebaseerde publicaties waarnaar u zou kunnen verwijzen, neem dan contact op met de genoemde begeleider.

The Financial Performance Scale for Subjective Financial Performance in Daily Life: an Evaluation

Abstract

The general population continuously deals with financial performance in daily life. A reduced ability to handle one's finances can have negative consequences, which makes the development of a valid and useful instrument to determine subjective financial performance essential. This research aims to determine several psychometric properties of a recently developed questionnaire: the Financial Performance Scale (FiPS) for subjective financial performance in daily life. Healthy adults completed three questionnaires, in which they were asked about their executive functions and their subjective financial performance, including the FiPS ($n = 160$). Hereafter, analyses were performed to determine the internal consistency and convergent and divergent validity of the FiPS. The results revealed a good internal consistency of the FiPS. However, the convergent and divergent validity are not yet good enough for clinical use. Future research should focus on the inter-rater reliability and the test-retest reliability of the FiPS, on top of that a factor analysis should be performed. The results of this research could be viewed as a small step towards the addition of a new, user friendly instrument for subjective financial performance in clinical practice.

Keywords: financial capacity, financial performance, FiPS, validation study, healthy adults

Samenvatting

De algemene bevolking houdt zich in het alledaagse leven continu bezig met financiële prestaties. Een verminderd vermogen voor het omgaan met financiën kan negatieve gevolgen hebben, waardoor het essentieel is dat er een goed meetinstrument bestaat voor het in kaart brengen van de subjectieve financiële prestaties. Dit onderzoek richt zich op het bepalen van enkele psychometrische gegevens van een recent ontwikkelde vragenlijst: de Financiële Prestatie Schaal (FiPS) voor subjectieve financiële prestaties in het alledaagse leven. Gezonde volwassenen vulden drie verschillende vragenlijsten in, waarin werd gevraagd naar hun executieve functies en subjectieve financiële prestaties, waaronder de FiPS ($n = 160$). Hierna zijn analyses uitgevoerd om de interne consistentie en de convergente en divergente validiteit van de FiPS te achterhalen. De resultaten geven aan dat de FiPS een goede interne consistentie heeft, maar dat de convergente en divergente validiteit nog niet goed genoeg zijn voor gebruik in de klinische praktijk. Vervolgonderzoek moet nog ingaan op de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid en test-hertest betrouwbaarheid van de FiPS, en het doen van een factoranalyse. De resultaten van dit onderzoek kunnen worden gezien als een kleine stap richting het opnemen van een nieuw, meer gebruiksvriendelijk meetinstrument voor subjectieve financiële prestaties in de klinische praktijk.

Trefwoorden: financiële capaciteit, financiële prestatie, FiPS, validatieonderzoek, gezonde volwassenen

De Financiële Prestatie Schaal voor Subjectieve Financiële Prestaties in het Alledaagse Leven: een Evaluatie

Goed om kunnen gaan met geld is erg belangrijk in het alledaagse leven. Deze capaciteit heeft men bijvoorbeeld nodig bij het afsluiten van een lening, maar ook als het gaat om vaker voorkomende situaties zoals het sparen voor een nieuwe telefoon of het betalen van een rekening. Ondanks dat het een dagelijkse bezigheid is, presteert niet iedereen even goed op financieel gebied. Zo bleek uit een recent onderzoek van het Nibud dat mbo-studenten regelmatig geld mislopen, doordat zij er niet altijd van op de hoogte zijn dat ze recht hebben op zorgtoeslag en/of belastingteruggave (Nibud, 2021) en waren er in 2020 ruim 614000 geregistreerde huishoudens die kampten met problematische schulden (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2021).

Het hebben van een verminderde financiële capaciteit kan verschillende negatieve gevolgen hebben. Het komt bijvoorbeeld regelmatig voor dat oudere mensen op financieel gebied worden bedrogen, doordat zij door een verminderde financiële capaciteit minder goed de impact van hun acties kunnen overzien (Lichtenberg et al., 2016). Daarnaast zou een verminderde financiële capaciteit stressvol kunnen zijn. Financiële stress kan onder andere leiden tot psychische spanningen bij studenten (Cadaret & Bennett, 2019), meer arbeidsverzuim en een verminderde inzet op de werkvloer (Kim & Garman, 2003) en negatieve gevolgen voor de gezondheid (French & McKillop, 2017). Het in kaart brengen van de financiële prestaties van de bevolking en welke factoren daar wel of geen invloed op kunnen hebben, is daarom essentieel. Echter is onderzoek naar de subjectieve financiële prestaties van mensen in het dagelijks leven, dus hoe men zelf denkt te presteren op financieel gebied, tot op heden beperkt.

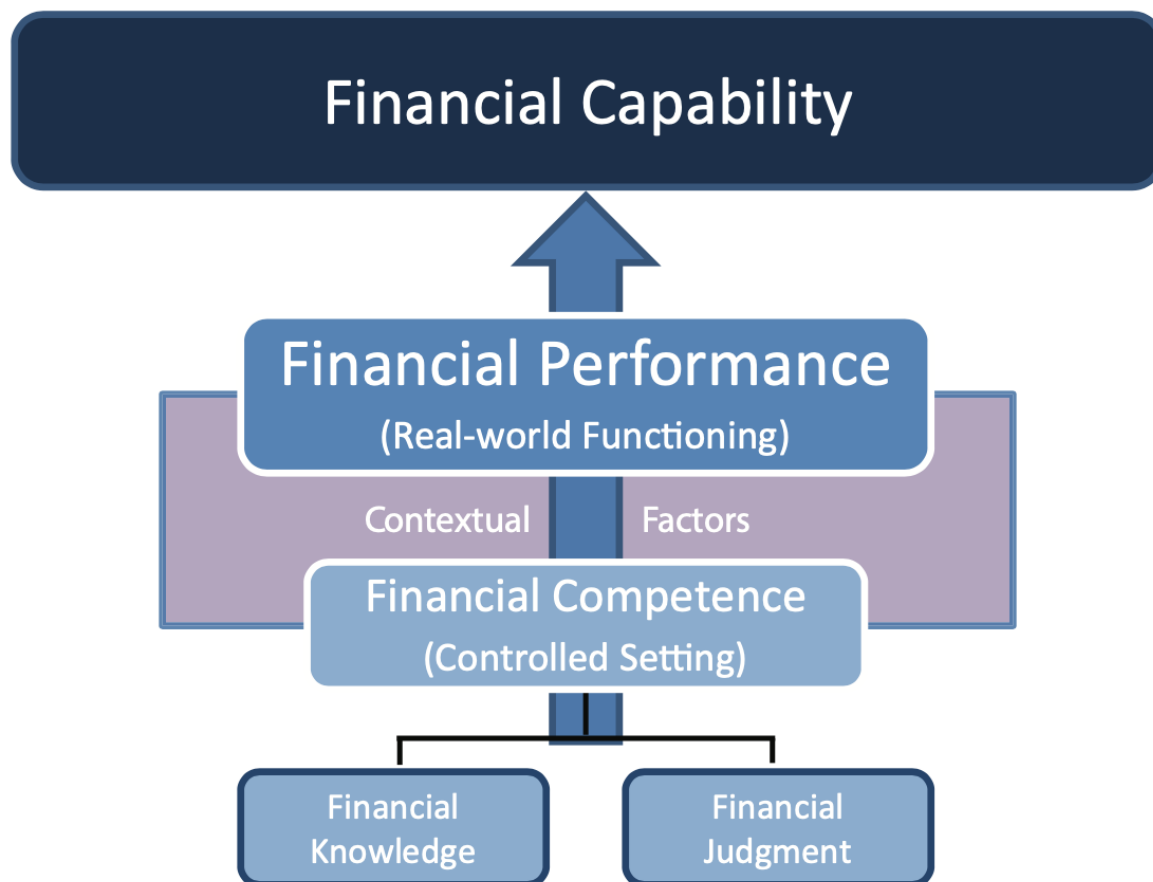
Het model van financial capability

Een onderwerp waar al wel enig onderzoek naar is gedaan, is financiële capaciteit (*financial capability*), beschreven als “het vermogen van een individu om zijn/haar financiën te beheren of een ander aan te sturen dit voor hem/haar te beheren, op een manier die routinematig voldoet aan de behoeften en doelen van de persoon” (Appelbaum et al., 2016, p. 82, zie figuur 1). Er liggen verschillende vaardigheden ten grondslag aan financiële capaciteit: financiële prestatie (*financial performance*) en financiële competentie (*financial competence*) dragen allebei bij aan financiële capaciteit, waarbij financiële competentie uit twee onderdelen bestaat, namelijk financiële kennis (*financial knowledge*) en financiële beoordeling (*financial judgment*). Met financiële kennis bedoelt men de declaratieve (‘ik weet wat dit is’) en procedurele (‘ik weet hoe ik dit moet doen’) kennis die nodig is om op een effectieve manier financiële zaken te beheren. Als we spreken over financiële beoordeling, gaat het om het bezit van de capaciteiten die men nodig heeft om keuzes te maken op financieel gebied die het meest overeenkomen met het belang van een individu.

Financiële prestatie wordt uitgelegd als iemands mate van succes in het omgaan met werkelijke financiële eisen in het alledaagse leven. Hierbij wordt gekeken naar de specifieke context waarin het gedrag moet worden uitgevoerd en naar de steun en de middelen waar men over beschikt bij het uitvoeren van de taak. Financiële prestaties kunnen worden beïnvloed door verschillende factoren, zoals omgevingsfactoren en persoonlijke factoren (Appelbaum et al., 2016). Het zou bijvoorbeeld kunnen dat iemand door persoonlijke factoren als middelenmisbruik zelf niet in staat is om zijn/haar geld aan geschikte dingen uit te geven, maar wel in staat is iemand anders aan te sturen dit te doen (invloed van de omgeving), maar dat eenzelfde persoon in een andere omgeving hier niet toe in staat is. Aangezien er nog zeer weinig bekend is over de financiële prestatie van mensen, en dit wel een erg belangrijke vaardigheid is om te functioneren in de samenleving, wordt er in het huidige onderzoek specifiek gefocust op deze subvaardigheid van financiële capaciteit.

Figuur 1

Conceptueel model van financiële capaciteit

Noot. Overgenomen uit *Informing social security's process for financial capability determination*, door Appelbaum et al., 2016, p. 25.

Bestaande meetinstrumenten voor financiële prestatie

De instrumenten die reeds beschikbaar zijn om financiële capaciteit in brede zin, of financiële prestaties in het bijzonder, te meten, zijn tot op heden voornamelijk gefocust op de doelgroep oudere volwassenen. Een voorbeeld is de Lichtenberg Financial Decision Screening Scale (LFDSS; Lichtenberg et al., 2016). Deze schaal heeft het doel te meten hoe goed men in staat is om financiële beslissingen te maken, en kan in een professionele setting worden ingezet om te voorkomen dat men uitgebuit of bedrogen wordt op financieel gebied.

De Self-Report Measure of Financial Exploitation of Older Adults (OAFEM) is een vergelijkbaar meetinstrument dat ook als doel heeft te voorkomen dat ouderen verkeerd worden behandeld op financieel gebied (Conrad et al., 2010). Daarnaast is de Financial Capacity Instrument (FCI) ontwikkeld om financiële capaciteit in oudere patiënten met een milde of matige vorm van de ziekte van Alzheimer te meten (Marson et al., 2000). Het is echter belangrijk dat er een instrument wordt ontwikkeld dat breder kan worden ingezet dan alleen in het kader van financiële uitbuiting en dat geschikt is voor de gehele volwassen populatie.

Een instrument waarbij wel rekening is gehouden met de gehele volwassen populatie, is de testbatterij van Bangma et al. (2017). Deze testbatterij beoogt meerdere aspecten van financiële capaciteit te meten. De testbatterij bestaat uit acht verschillende tests die vervolgens acht verschillende aspecten van financiële capaciteit meten, waaronder financiële competentie, de neiging om impulsieve aankopen te doen en het vermogen om regels toe te passen. De testbatterij is reeds toegepast in verschillende situaties, zoals het onderzoeken van de effecten van normale veroudering (Bangma et al., 2017) en symptomen van ADHD (Bangma et al., 2019) op financiële capaciteit. De tests lijken apart van elkaar goed vast te stellen in welke vaardigheden men wel en niet sterk is. Echter, het gebruik van de testbatterij is tijdrovend en gebruiksonvriendelijk, waardoor deze niet efficiënt is in de praktijk. Daarnaast nemen deze testbatterij en de reeds besproken meetinstrumenten niet de subjectieve component van het financieel presteren mee; het meet niet hoe men zelf denkt over zijn/haar capaciteiten.

Een vragenlijst die wel gericht is op de subjectieve financiële prestaties van mensen in het alledaagse leven, is de Brief Money Management Scale (BMMS; Ksendzova et al., 2017). Deze vragenlijst is ontwikkeld, omdat er meer onderzoek nodig is om vast te stellen hoe mensen daadwerkelijk omgaan met geld en omdat de auteurs beoordeelden dat enkele

subschalen van al bestaande vragenlijsten (zoals de Financial Management Behavior Scale van Dew en Xiao (2013)) onbetrouwbaar bleken. De BMMS is ontworpen voor de gehele populatie in de Verenigde Staten. Bij het opstellen van het instrument is een factoranalyse gedaan met een groot aantal schaalvragen uit reeds bestaande vragenlijsten die gaan over het omgaan met geld. De uiteindelijke selectie items kan worden onderverdeeld in vier financiële factoren: *savings management*, *insurance and investment management*, *credit management* en *cash management* (Ksendzova et al., 2017).

Hoewel de BMMS als doel heeft de subjectieve financiële prestaties van mensen in kaart te brengen, heeft deze vragenlijst zijn beperkingen. Zo hebben Ksendzova et al. (2017) geen nationaal representatieve steekproef genomen, waardoor er weinig diversiteit was in de socio-economische status (SES) en geografie van de proefpersonen. Hierdoor kan het zijn dat niet alle items van het meetinstrument van toepassing zijn op alle sociale klassen. Daarnaast is de BMMS ontworpen voor de populatie in de VS, waar vragen over bijvoorbeeld creditcardgebruik erg relevant zijn. In Nederland wordt hier echter veel minder gebruik van gemaakt. Hierdoor is de vragenlijst minder goed geschikt voor gebruik in de Nederlandse populatie. Deze limitaties van de BMMS en andere meetinstrumenten maken het noodzakelijk dat er een nieuwe vragenlijst komt die wel geschikt is voor het meten van subjectieve financiële prestaties in Nederland.

Om die reden is recent de Financiële Prestatie Schaal (FiPS) ontwikkeld. Deze vragenlijst streeft ernaar om subjectieve financiële prestaties van mensen in het alledaagse leven op een nauwkeurige manier te meten en is meer gericht ontworpen voor de algemene Nederlandse populatie. De FiPS is ontwikkeld op basis van een lopende DELPHI studie. Hierin werden internationale experts in verschillende rondes gevraagd naar welke items van belang zijn voor financieel presteren volgens het model van Appelbaum et al. (2016). Anders dan bij de besproken testbatterij wordt bij de FiPS het subjectieve aspect van financiële

prestatie gemeten. Dit is van belang, aangezien het in de praktijk efficiënter is om een subjectieve vragenlijst af te nemen dan om een uitgebreid objectief onderzoek met meerdere tests uit te voeren (waar men voor opgeleid dient te zijn), en de subjectieve ervaring van een persoon een eerste indicatie kan zijn voor een vervolgonderzoek.

Huidig onderzoek

Het huidige onderzoek heeft als doel om enkele aspecten van de FiPS te testen. Dit is een eerste stap om te achterhalen of deze vragenlijst daadwerkelijk geschikt is voor het meten van de subjectieve financiële prestaties van mensen in het alledaagse leven. Dit wordt gedaan door de vragenlijst te beoordelen op interne consistentie, convergente en divergente validiteit. Voor het vaststellen van de convergente validiteit van de FiPS wordt gekeken naar een vergelijking met de BMMS. Voor de divergente validiteit wordt gebruik gemaakt van een vergelijking met een andere soort vragenlijst: de Behavior Rating Inventory of Executive Function – Adult (BRIEF-A; Roth et al., 2005). De BRIEF-A is een zelfrapportage vragenlijst met als doel executief functioneren in het dagelijks leven in kaart te brengen.

Gebaseerd op het feit dat de BMMS en de FiPS beide gemaakt zijn voor het meten van subjectieve financiële prestaties, wordt verondersteld dat er een grote samenhang bestaat tussen beide meetinstrumenten. Daarnaast is de verwachting dat de samenhang tussen de FiPS en de BRIEF-A klein is, door het feit dat deze vragenlijsten niet hetzelfde beogen te meten. Verder wordt verondersteld dat de FiPS een goede interne consistentie heeft, aangezien de items van de vragenlijst zijn opgesteld op basis van een onderzoek met experts, volgens het model van Appelbaum et al. (2016). Ten slotte wordt geëxploreerd in hoeverre de FiPS samenhangt met enkele demografische gegevens, zoals leeftijd en opleidingsjaren. Een goede convergente en divergente validiteit van de FiPS zou tot gevolg kunnen hebben dat deze in de praktijk kan worden ingezet om zo problemen met subjectieve financiële prestaties tijdig te kunnen inventariseren.

Methode

Participanten

In deze cross-sectionele vragenlijststudie deden 225 participanten mee. In totaal zijn 65 participanten uitgesloten van deelname om verscheidene redenen (zie figuur 2), waardoor data van 160 participanten is meegenomen in de analyses. Van deze participanten identificeert 58.1% zich als vrouw en 41.9% als man. De leeftijd van de participanten ligt tussen de 18 en 81 jaar ($M = 35.88$, $SD = 16.23$) en het gemiddeld aantal opleidingsjaren is 16.19 ($SD = 3.65$). Op basis van de Verhage Schaal (Verhage, 1964) heeft 1.9% van de participanten een laag opleidingsniveau, 21.3% een middelmatig opleidingsniveau en 76.8% een hoog opleidingsniveau. Voor verdere demografische gegevens, zie tabel 1.

Tabel 1

Percentages demografische gegevens

	Betaalde baan	Thuiswonend	Huur	Hypotheek	Zelfstandig beheren financiën
Ja	85.0%	15.0%	44.4%	39.4%	90.0%
Nee	15.0%	85.0%	55.6%	60.6%	10.0%

Noot. $N = 160$.

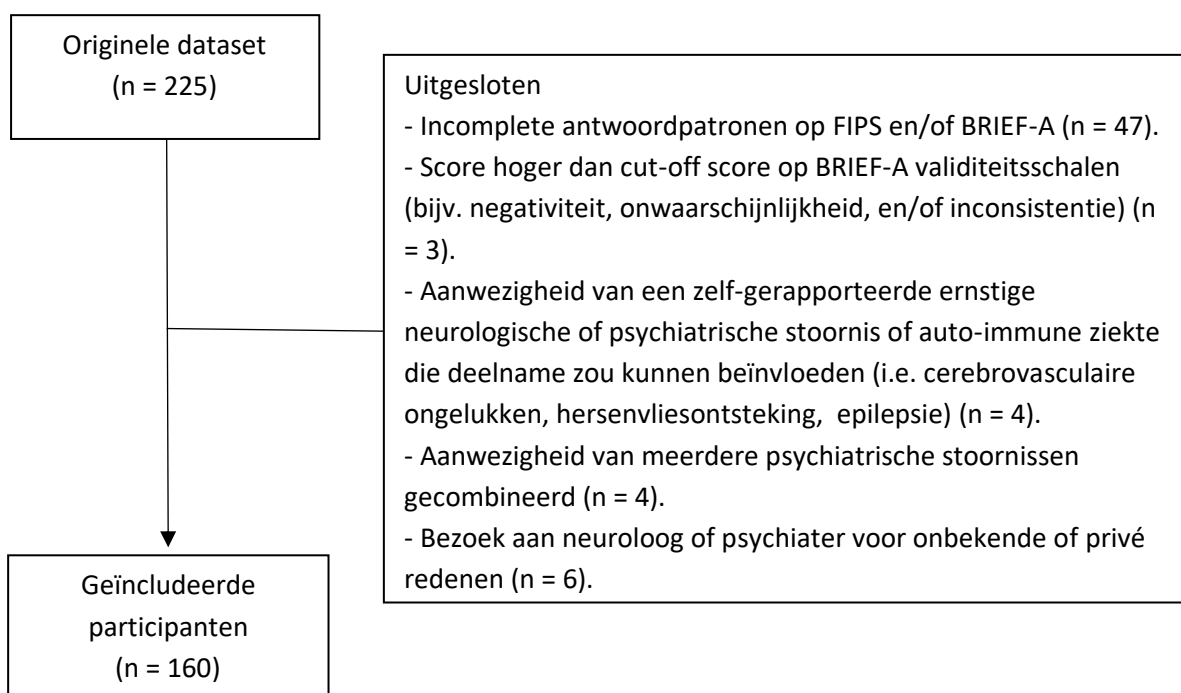
Dit onderzoek is onderdeel van de bachelorthese van vijf psychologiestudenten aan de Rijksuniversiteit Groningen. Dit onderzoek is deel van een groter onderzoek naar *financial capability*. De participanten binnen dit onderzoek zijn geworven middels een gelegenheidssteekproef. Er is gebruik gemaakt van mensen die op dat betreffende moment

beschikbaar waren (Stangor, 2015). De studenten hebben een beroep gedaan op hun professionele en sociale netwerk en het netwerk van hun kennissen.

De participanten hebben voorafgaand aan het invullen van de vragenlijsten geïnformeerde toestemming gegeven. Dit is gedaan om de vertrouwelijkheid en veiligheid van de respondenten te waarborgen. De respondenten hebben vrijwillig deelgenomen aan dit onderzoek. Het onderzoek is goedgekeurd door de ethische commissie voor psychologie (ECP). De periode waarin de data is verzameld loopt van 22 december 2021 tot 1 februari 2022.

Figuur 2

Overzicht geïnccludeerde participanten

Noot. Afkortingen: FiPS, Financiële Prestatie Schaal; BRIEF-A, Behavior Rating Inventory of Executive Function – Adult.

Materialen

In dit onderzoek werd gebruik gemaakt van drie verschillende vragenlijsten: de Financiële Prestatie Schaal (FiPS), de Brief Money Management Scale (BMMS; Ksendzova et al., 2017) en de Behavior Rating Inventory of Executive Function – Adult – NL (BRIEF-A-NL; Roth et al., 2005). Voorafgaand aan deze vragenlijsten werden demografische gegevens afgenomen.

Demografische gegevens

Deze demografische gegevens bestonden uit leeftijd (in jaren), geslacht (man/vrouw/anders), opleidingsniveau (acht opties variërend van lagere school tot universitaire master), het aantal jaren educatie, burgerlijke staat (getrouwd, samenwonend, partner-niet samenwonend, ongehuwd, gescheiden, weduwe/weduwnaar), het hebben van kinderen (nee/ja + aantal kinderen), dagbesteding (13 mogelijke opties waarbij meerdere antwoorden mogelijk waren, e.g., ik studeer, ik werk, ik ben werkloos, ik ben met pensioen), beroep (open vraag). Daarnaast werd aan de participanten gevraagd de eigen gezondheid te beoordelen door middel van een 5-punt Likertschaal (uitstekend tot slecht) en werd gevraagd hoe gelukkig ze de afgelopen maand waren op een schaal van 0 (helemaal niet gelukkig) tot 10 (heel gelukkig).

De Financiële Prestatie Schaal (FiPS)

De FiPS is een nieuwe vragenlijst, ontwikkeld door neuropsychologen van de Rijksuniversiteit Groningen en de Universiteit van Rostock (Duitsland), voor het meten van de subjectieve financiële prestaties van mensen in het alledaagse leven, over het afgelopen jaar. In deze Nederlandse vragenlijst beantwoorden participanten 66 vragen over hoe goed zij zelf denken met geld om te kunnen gaan. De vragenlijst begint met 13 algemene vragen over de financiële situatie van de participanten. Voorbeelden van items zijn: “*Wat is/zijn uw huidige bronnen van inkomen?*” (acht mogelijke opties waarbij meerdere antwoorden mogelijk zijn, e.g., uitkering, loon uit werk of AOW), “*Wat is ongeveer uw netto*

maandinkomen?” (11 mogelijke opties variërend van < €500 tot > €5000), *“Heeft u een lening en/of schulden anders dan een hypotheek?”* (zeven mogelijke opties, zoals studieschuld, voertuigen en elektronica). Hierna volgen twee schaalvragen op een schaal van 0-10 over de tevredenheid en de hoeveelheid stress die de participanten ervaren door hun financiële situatie. Vervolgens moeten de participanten in 53 gestructureerde items op een 5-punt Likertschaal (‘helemaal mee oneens’ tot ‘helemaal mee eens’ en ‘niet van toepassing’) aangeven in hoeverre ze het eens zijn met stellingen over financiële prestaties, gebaseerd op het afgelopen jaar. Voorbeelden van items zijn *“Ik weet hoeveel geld er elke maand binnenkomt”*, *“Het lukt mij om een aankoop te pinnen”*, *“Ik weet waar ik mijn verzekering heb afgesloten”* (zie appendix A). Een hogere score op basis van deze 53 vragen suggereert een betere subjectieve financiële prestatie.

De Behavior Rating Inventory of Executive Function – Adult – NL (BRIEF-A-NL)

De BRIEF-A-NL is een naar het Nederlands vertaalde vragenlijst ontwikkeld door Roth et al. (2005). De vragenlijst meet verschillende domeinen van executief functioneren van mensen in het dagelijks leven. Executieve functies zijn een verzameling van neuropsychologische processen (hogere controlefuncties) die ervoor zorgen dat men goed kan functioneren op bijvoorbeeld het gebied van keuzes maken, doelgericht gedrag en plannen/toekomstgericht gedrag (Suchy, 2009). De vragenlijst bestaat uit 75 items opgedeeld in negen verschillende subschalen. Deze items worden beantwoord op een 3-punt Likertschaal bestaande uit ‘nooit’, ‘soms’ en ‘vaak’. Deze negen subschalen worden samengevoegd tot twee indices, deze worden gezien als verschillende aspecten van executief functioneren.

De gedragsregulatie index (*Behavioral Regulation Index*) is de vaardigheid in het reguleren van gedrag en emotionele reacties. Deze index bestaat uit vier subschalen: inhibitie, aanpassingsvermogen, omgang met emoties en zelfevaluatie. Voorbeelden van vragen zijn: *“Ik kan om kleine dingen zeer emotioneel reageren”* en *“ik heb woede-uitbarstingen”* (De

Vries, 2017). De metacognitie index (*Metacognition Index*) meet het actief probleemoplossend vermogen in verschillende omstandigheden. De index bestaat uit vijf subschalen: initiatief nemen, werkgeheugen, plannen/organiseren, taakevaluatie en ordelijkheid. Voorbeelden van vragen zijn “*Ik plan taken niet vooruit*” en “*Ik heb moeite om mijn werk te organiseren*”.

De score van een participant wordt berekend door de scores op beide indices bij elkaar op te tellen. Een hoge score kan geïnterpreteerd worden als lager executief functioneren in het dagelijks leven. De scores op de overige items worden gebruikt om naar de validiteit van de antwoorden te kijken. Hierbij worden drie validiteitsschalen gemeten: negativiteit, inconsistentie en onwaarschijnlijkheid. Participanten die hoog scoren in een of meerdere van deze categorieën kunnen worden uitgesloten van het onderzoek. De interne consistentie (α tussen .93 en .96) en de test-hertest betrouwbaarheid (r tussen .93 en .94) van de vragenlijst zijn uitstekend. Verder heeft de BRIEF-A een goede convergente en divergente validiteit (Roth et al., 2005, 2013).

De Brief Money Management Scale (BMMS)

De BMMS is een korte vragenlijst, ontwikkeld voor het meten van financiële prestaties in een Amerikaanse populatie (Ksendzova et al., 2017). Voor dit onderzoek is de BMMS vertaald naar het Nederlands. Dit instrument bestaat uit 18 vragen die te maken hebben met het geldbeheer van de participanten in de afgelopen zes maanden. Deze vragen moeten worden beantwoord op een 5-punt Likertschaal, bestaande uit ‘nooit’, ‘zelden’, ‘soms’, ‘vaak’ en ‘altijd’. Met de items worden vier verschillende factoren gemeten: *savings management* (e.g., “*Ik heb gespaard voor lange termijn doelen zoals een auto, opleiding, huis etc.*”), *insurance and investment management* (e.g., “*Ik heb een adequate zorgverzekering genomen of aangehouden*”), *credit management* (e.g., “*Ik heb het maximale limiet op een of meer creditcard(s) bereikt*”) en *cash management* (e.g., “*Ik heb een week- of maanbudget*”).

gevolgd”). De vragenlijst heeft een goede interne consistentie ($\alpha = .87$). Ook de vier categorieën hebben allen een Cronbach’s α tussen .79 en .89. Herhaling gaf vergelijkbare resultaten, wat duidt op een goede test-hertest betrouwbaarheid ($r = .75, p < 0.001$). Verder heeft de BMMS een goede convergente validiteit, maar wordt er niets over de divergente validiteit vermeld (Ksendzova et al., 2017).

Procedure

Bij interesse in deelname aan het onderzoek kregen participanten een link toegestuurd om de vragenlijsten in te vullen. De vragenlijsten werden online, via Qualtrics, afgenomen. In totaal duurde dit ongeveer 30 minuten. De participanten konden deze vragenlijsten invullen op een plek naar keuze. Na het openen van de link werden participanten ingelicht over het doel van het onderzoek en werd anonieme deelname gegarandeerd. De uitvoerende bachelorstudenten waren niet fysiek of online aanwezig bij het afnemen van de vragenlijsten. De vragenlijsten werden op een vaste volgorde afgenomen. Participanten begonnen met de demografische gegevens, daarna de FiPS, hierna volgde de BRIEF-A-NL en als laatste werd de BMMS afgenomen. Participanten konden gedurende de vragenlijst stoppen wanneer zij wilden. Ook was het mogelijk om het beantwoorden op een later moment te hervatten.

Na het invullen van de vragenlijsten kregen participanten een *debriefing* en konden zij voor verdere vragen contact opnemen met de verantwoordelijke onderzoekers. Bij het analyseren van de data moet er rekening worden gehouden met de huidige COVID-19 pandemie en dat data (deels) verzameld is tijdens een strenge lockdown in Nederland.

Statistische analyse

Bij het analyseren van de data is gebruik gemaakt van SPSS Statistics versie 26 (IBM Corp, 2019). Voordat begonnen is met het analyseren, is de data gecheckt op outliers. Daarnaast zijn de assumpties voor lineariteit en normaliteit gecontroleerd.

De interne consistentie van de FiPS is onderzocht met gebruik van Cronbach's α . De interne consistentie wordt beschouwd als acceptabel wanneer er een α van 0.70-0.80 wordt gemeten en als goed wanneer deze minimaal 0.80 is (Van Heijst, 2021b).

De convergente en divergente validiteit zijn onderzocht door het gebruiken van Spearmans correlatieanalyses voor variabelen op ordinale schaal (Van Heijst, 2021a). Voor het evalueren van de convergente validiteit is de FiPS gecorreleerd met de BMMS en bij de divergente validiteit is gebruik gemaakt van een correlatie tussen de FiPS en de twee indices van de BRIEF-A-NL (de gedragsregulatie-index en de metacognitie-index). Correlaties van 0.10 worden beschouwd als zwak, correlaties van 0.30 zijn matig en correlaties van 0.50 en hoger worden gecategoriseerd als sterk (Cohen, 1988).

Bij het exploreren van een verband tussen de demografische gegevens en de FiPS is gekozen voor de variabelen leeftijd en opleidingsjaren. Deze werden onderzocht door het doen van Pearson correlatieanalyses (Van Heijst, 2021a).

Resultaten

In dit onderzoek werd getracht uit te zoeken hoe valide de Financiële Prestatie Schaal is. Dit werd gedaan door middel van een vergelijking van de FiPS met de BMMS en de BRIEF-A. De hypothesen hierbij waren een hoge correlatie tussen de FiPS en de BMMS (1) en een lage correlatie tussen de FiPS en de BRIEF-A (2). Daarnaast werd een goede interne consistentie verwacht (3). Tot slot is er geëxploreerd naar een eventueel verband tussen de FiPS en de leeftijd en het aantal opleidingsjaren van de participanten. Zie tabel 2 voor de totaalscores van de participanten op de drie afgenomen vragenlijsten.

Tabel 2

Totaalscores participanten op vragenlijsten

N	Min	Max	M	SD
---	-----	-----	---	----

FiPS	160	86.00	251.00	210.18	22.61
BMMS	158	35.00	88.00	60.28	10.45
Gedragr. Index	160	30.00	67.00	42.68	8.13
Metacog. Index	160	40.00	99.00	60.71	12.11

Noot. Afkortingen: FiPS, Financiële Prestatie Schaal; BMMS, Brief Money Management Scale; Gedragr. Index, Gedragsregulatie Index; Metacog. Index, Metacognitie Index; M, mean (gemiddelde); SD, standaarddeviatie.

Bij het analyseren van de data is een outlier gevonden. Deze participant (13) heeft bij het beantwoorden van de FiPS vaak ‘niet van toepassing’ ingevuld, wat heeft geleid tot een lage score op de FiPS vergeleken met de andere participanten. De analyses zijn daarom zowel inclusief als exclusief outlier uitgevoerd.

Evaluatie van de FiPS

Voor het analyseren van de data zijn de relevante aannames gecontroleerd. De aanname van normaliteit is bij de scores op de FiPS, BMMS en BRIEF-A (gedragsregulatie index en metacognitie index) onderzocht door middel van Q-Q plots, waaruit bleek dat deze aanname niet was geschonden. Ook de aanname van lineariteit, gecontroleerd door middel van scatterplots van de correlatie van de scores op de FiPS met de scores op de drie andere variabelen, is niet geschonden.

Interne consistentie

Voor het onderzoeken van de hypothese dat de FiPS een hoge interne consistentie heeft, zijn twee interne consistentie analyses gedaan. Op basis van de data met outlier ($n = 160$) had de FiPS een goede interne consistentie (Cronbach's α van .826 (BHI: .786 - .863)). Het verwijderen van items leverde een verwaarloosbare verhoging van α (maximaal .010, door verwijdering van item 30) op. Deze analyse duidt op een overeenkomst met de

hypothese. Hiernaast is geëxploreerd met een *item-total correlation* test, die werd gebruikt om te controleren of er items zijn die inconsistent zijn met de totale score op de andere items (Zijlmans et al., 2019). Dit leverde een aantal zeer lage correlaties op: item 7 ($r = 0.066$), item 10 ($r = 0.091$), item 24 ($r = 0.000$), item 25 ($r = 0.087$), item 30 ($r = -0.096$) en item 33 ($r = -0.042$). Verder is er één item gevonden waarbij de variantie 0 is, dit is item 24: “*Het lukt mij niet om een aankoop te pinnen.*”.

Na verwijdering van de outlier ($n = 159$) was de FiPS nog steeds intern consistent met $\alpha = .789$ (BHI: .739 - .833). Echter wordt de interne consistentie nu als acceptabel in plaats van goed geclassificeerd. Ook bij deze analyse leidde het verwijderen van items tot een verwaarloosbare verandering in α . Ook zonder de outlier is gekeken naar de *item-total correlations*, wat tevens een aantal zeer lage correlaties opleverde: item 7 ($r = 0.059$), item 24 ($r = 0.000$), item 27 ($r = 0.074$), item 30 ($r = -0.096$) en item 42 ($r = -0.044$). Na verwijdering van participant 13 had item 24 nog steeds een variantie van 0.

Convergente en divergente validiteit

Voor het onderzoeken van de convergente validiteit van de FiPS is gekeken naar de correlatie tussen de FiPS en de BMMS. Hierbij werd de hypothese, dat er sprake is van een sterke correlatie, getest. Het includeren van de outlier ($n = 160$) leverde een matige, significante Spearmans correlatie op van $r = 0.356$, $p < 0.01$. Na verwijdering van de outlier ($n = 159$) bleef het verband tussen de FiPS en de BMMS matig ($r = 0.345$, $p < 0.01$). Deze bevindingen komen niet overeen met de hypothese.

De divergente validiteit van de FiPS is onderzocht door het correleren van de FiPS met de twee indices van de BRIEF-A: de gedragsregulatie index en de metacognitie index. De hypothese, dat er sprake was van een zwakke correlatie, werd hiermee getest. De analyse inclusief de outlier ($n = 160$) resulteerde voor de gedragsregulatie index in een matige, significante Spearmans correlatie van $r = -0.361$, $p < 0.01$. Zonder de outlier was de correlatie

vergelijkbaar ($r = -0.365, p < 0.01$). Voor de metacognitie index was er sprake van een matige tot sterke Spearmans correlatie ($r = -0.418, p < 0.01, n = 160$). En na verwijdering van de outlier ($n = 159$) was deze vergelijkbaar met $r = -0.413, p < 0.01$. Ook hier komen de bevindingen niet overeen met de vooraf opgestelde hypothese.

Exploratie verband tussen FiPS en leeftijd en opleidingsjaren

Naast de evaluatie van de FiPS, werd in dit onderzoek ook een eventueel correlationeel verband tussen leeftijd en opleidingsjaren en de FiPS geëxploreerd. Hieruit resulteerde een significante, zwakke tot matige positieve correlatie tussen de FiPS en leeftijd ($r = 0.247, p = 0.002, n = 160$). Tevens werd er een zeer lage, niet-significante positieve correlatie tussen de FiPS en opleidingsjaren gevonden ($r = 0.081, p = 0.310, n = 160$). Na verwijdering van de outlier was er nog steeds sprake van een significante, zwakke tot matige positieve correlatie ($r = 0.233, p = 0.003, n = 159$) en een zeer lage, niet-significante positieve correlatie ($r = 0.035, p = 0.660, n = 159$) tussen de FiPS en de factoren leeftijd en het aantal opleidingsjaren respectievelijk.

Discussie

De recent ontwikkelde Financiële Prestatie Schaal streeft ernaar om de subjectieve financiële prestaties van mensen in het alledaagse leven op een nauwkeurige, maar gebruiksvriendelijke en niet-tijdroevende manier te meten. Dit onderzoek had als doel een eerste indruk te geven van de convergente en divergente validiteit en interne consistentie van dit meetinstrument.

Convergente en divergente validiteit

Er werd verondersteld dat er een sterke correlatie bestaat tussen de FiPS en de BMMS, wat had moeten duiden op een goede convergente validiteit van de FiPS. De resultaten laten echter zien dat deze hypothese niet wordt ondersteund. De gevonden correlatie is een matige correlatie, wat geen ondersteuning is voor een goede convergente validiteit. Een mogelijke

verklaring hiervoor kan worden gezocht in de verschillen tussen de FiPS en de BMMS (Ksendzova et al., 2017). De BMMS is ten eerste een stuk korter (18 items vs. 53 items), waarbij komt dat de items verschillen doordat ze gericht zijn op verschillende populaties. De BMMS is gericht op een Amerikaanse populatie en bevat vragen over creditcardgebruik, de FiPS is gericht op een Nederlandse populatie en bevat geen vragen over creditcardgebruik. Daarnaast meet de BMMS financiële prestatie over een periode van de afgelopen 6 maanden, wat bij de FiPS een periode van een jaar is. Er zijn bepaalde handelingen die jaarlijks wel aan de orde komen, maar niet altijd over een periode van 6 maanden, zoals het doen van belastingaangifte of het afsluiten van een nieuwe zorgverzekering. Dit zou mogelijk kunnen betekenen dat de FiPS en de BMMS te verschillend zijn om een goede vergelijking te maken.

Een verdere verklaring zou kunnen zitten in de manier van analyseren. In dit onderzoek is namelijk maar één correlatie-waarde gemeten, in tegenstelling tot andere onderzoeken waarin meerdere, meer specifieke correlaties werden onderzocht. Zo is er bij de ontwikkeling van de BMMS gekeken naar meerdere correlaties van de factoren van de vragenlijst en relevante financiële aspecten (Ksendzova et al., 2017). Bij de verdere evaluatie en validering van de FiPS zou een factoranalyse kunnen uitwijzen of de items onder te verdelen zijn in verschillende factoren. Hierna zou de convergente validiteitsanalyse opnieuw kunnen worden gedaan met meerdere meetinstrumenten voor financiële prestatie, om zo ook te kijken naar de correlaties tussen de specifieke factoren van de geïnccludeerde vragenlijsten.

Tussen de FiPS en de gedragsregulatie en metacognitie indices van de BRIEF-A werd een zwakke correlatie voorspeld, wat had moeten duiden op een goede divergente validiteit. Ook deze hypothese kon niet worden ondersteund. De correlatie tussen de FiPS en de gedragsregulatie index was matig, en met de metacognitie index was deze zelfs matig tot hoog. Deze resultaten suggereren dat financiële prestaties gerelateerd zouden kunnen zijn aan executieve functies. Dit is aannemelijk, aangezien executief functioneren een hogere

cognitieve functie is, en een complexe handeling als financieel presteren een hoge mate van executief functioneren zou kunnen vergen.

Dit argument zou kunnen worden ondersteund door eerdere bevindingen die zijn gedaan op het gebied van de financiële capaciteit en de staat van de executieve functies van een persoon. Er is gevonden dat het hebben van *mild cognitive impairment* gepaard gaat met het afnemen van de executieve functies (Traykov et al., 2007). Tegelijkertijd kan MCI ook tot gevolg hebben dat men een afname krijgt in de financiële capaciteiten (Triebel et al., 2009). Hoewel hieruit geen directe conclusies kunnen worden getrokken, is dit een aanwijzing dat er een samenhang bestaat tussen het afnemen van executieve functies en het afnemen van financiële capaciteit.

Interne consistentie

In overeenstemming met de verwachting, bleek de FiPS een goede interne consistentie te hebben. Hoewel deze enigszins afname na verwijdering van de outlier, bleef de interne consistentie acceptabel.

Gevonden was ook dat item 24 (“*Het lukt mij om een aankoop te pinnen.*”) een variantie heeft van 0, wat betekent dat alle participanten hetzelfde antwoord hebben gegeven op deze vraag. Aangezien alle participanten kunnen worden geclassificeerd als gezond, is het logisch aan te nemen dat zij weten hoe zij een aankoop moeten pinnen. Vervolgonderzoek moet uitwijzen of in een klinische populatie wel verschillend wordt geantwoord op dit item.

Tot slot zijn er bij de analyse een aantal items gevonden met een zeer lage *item-total correlation*, e.g., item 27 (“*Het lukt mij om mijn financiën te regelen via het internet.*”). Dit houdt in dat deze items zich anders gedragen dan de rest van de items in de test, en dat het gemiddelde van de antwoorden op deze items afwijkend is. Ook hier zou dit kunnen liggen aan de groep participanten in dit onderzoek. Er deden namelijk gemiddeld veel meer jongere participanten mee dan oudere participanten. Het is een gegeven dat oudere mensen niet altijd

in staat zijn om hun financiën te regelen via het internet, of zelfs geen gebruik maken van het internet. Dit onderzoek is online uitgevoerd, waardoor de groep mensen die geen gebruik maakt van digitale apparaten automatisch uitgesloten was van dit onderzoek. Dit zou invloed kunnen hebben gehad op de gemiddelde antwoorden op vragen als deze. Nader onderzoek met meer diverse steekproeven zal moeten uitwijzen of er aanpassingen moeten worden gemaakt bij de vragen met een lage *item-total correlation*.

Exploratie verband tussen FiPS en leeftijd en opleidingsjaren

Tijdens de exploratie van een eventueel verband tussen de FiPS en leeftijd en opleidingsjaren is een significante, maar zwak tot matige positieve samenhang gevonden tussen de FiPS en leeftijd. Dit duidt erop dat men met het ouder worden zijn/haar financiële prestaties positiever beoordeelt. Echter zou in toekomstig onderzoek een meer uitgebreid onderzoek met een regressieanalyse moeten worden gedaan om beter te kunnen achterhalen in hoeverre de variabele leeftijd bijdraagt op de scores van personen op de FiPS. Tussen de FiPS en het aantal opleidingsjaren van de participanten bestaat in dit onderzoek geen verband.

Limitaties vragenlijst en onderzoek

Tijdens het onderzoek zijn een aantal feedbackpunten gekomen vanuit de participanten, met betrekking tot de vragenlijst. Zo vond een aantal participanten bij de vragen “*Wat zijn uw huidige bronnen van inkomen?*” en “*Wat is uw huidige woonsituatie?*” de antwoordopties onvolledig of onduidelijk, waardoor relatief vaak de optie ‘anders, namelijk...’ werd gekozen. In een toekomstige versie zouden voor deze vragen daarom extra antwoordopties, met name gericht op de studentenpopulatie (e.g., DUO, ouderbijdrage, studentenhuis) kunnen worden toegevoegd, wat het analyseren van de data ten goede komt. Ook een optie voor zelfstandige ondernemers werd als bron van inkomen nog gemist.

Voor en tijdens het analyseren van de data zijn nog enkele dingen opgevallen. Zo bleek dat ruim een vijfde van de participanten die de vragenlijsten hebben ingevuld, deze niet

hebben afgemaakt. Waarbij een deel van deze participanten stopte terwijl de vragenlijsten bijna volledig waren voltooid. In toekomstig onderzoek kan dit gedeeltelijk worden voorkomen door aan de enquête toe te voegen dat men de voortgang van de vragenlijst kan zien. Participanten zouden zo meer motivatie kunnen krijgen om de vragenlijsten alsnog te voltooien.

Verder is na het bekijken van de antwoorden die de outlier op de vragenlijst heeft gegeven, ondervonden dat deze participant op meer dan de helft van de items het antwoord ‘niet van toepassing’ heeft gegeven op de FiPS. Terwijl het voor sommige items, e.g. item 13 (*“Ik maak één of meerdere vuistregels als het gaat om het uitgeven van geld.”*) en item 48 (*“Het lukt mij om op financieel gebied persoonlijke doelen te stellen, zoals voor het kopen van een computer of het boeken van een reis.”*), zeer onwaarschijnlijk is dat deze niet van toepassing zijn. Dit resulteerde bij deze participant in een minder accuraat resultaat en kan worden voorkomen door in een toekomstige versie de optie ‘niet van toepassing’ alleen zichtbaar te maken bij vragen waar dit relevant is.

Een limitatie van dit onderzoek op zichzelf, is dat de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid en test-hertest betrouwbaarheid niet konden worden getoetst. Dit onderzoek is namelijk maar één keer uitgevoerd met dezelfde participanten en er was geen sprake van meerdere onderzoekers die de test apart afnamen. Het testen van deze twee soorten betrouwbaarheid is bij vervolgonderzoek van belang voor een accurate schetsing van de algehele betrouwbaarheid van de FiPS.

Verdere limitaties van dit onderzoek specifiek zijn onder andere de manier van sampling. Het doen van een gelegenheidssteekproef kan namelijk zorgen voor een selectiebias en het onvermogen om de resultaten te generaliseren naar de gehele populatie. Daarnaast was er in dit onderzoek minder variatie bij bepaalde groepen in de steekproef: oudere mensen, mensen met een lager opleidingsniveau en mannen waren in de minderheid. Tot slot zijn de

resultaten verzameld tijdens een strenge lockdown in Nederland, wat mogelijk invloed kan hebben gehad op de antwoorden die participanten hebben gegeven op vragen over bijvoorbeeld inkomsten, geluk en stress.

Conclusies

Met in achtneming van de bovenstaande limitaties en aanbevelingen voor vervolgonderzoek, kan het huidige onderzoek, waaruit bleek dat de vragenlijst nog niet valide genoeg is, maar wel intern consistent, bijdragen aan de verdere ontwikkeling van de FiPS. Zodat de klinische praktijk wellicht binnenkort een meetinstrument rijker is dat ervoor kan zorgen dat problemen met financiële prestaties beter en makkelijker worden geïdentificeerd. Ondanks het feit dat de convergente en divergente validiteit nog niet geschikt genoeg zijn voor gebruik in de praktijk, lijkt toekomstig gebruik van de FiPS al wel voordelen te hebben ten opzichte van reeds bestaande meetinstrumenten.

Referenties

- Appelbaum, P.S., Spicer, C.M. & Valliere, F.R. (Eds) (2016). Informing social security's process for financial capability determination. The National Academies Press.
- Bangma, D.F., Fuermaier, A.B.M, Tucha, L., Tucha, O. & Koerts, J. (2017). The effects of normal aging on multiple aspects of financial decision-making. *PLoS ONE*, 12(8): e0182620. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0182620>
- Bangma, D.F., Koerts, J., Fuermaier, A.B.M., Mette, C., Zimmermann, M., Toussaint, A.K., Tucha, L. & Tucha, O. (2019). Financial decision-making in adults with ADHD. *Neuropsychology*, 33(8), 1065-1077. <https://doi.org/10.1037/neu0000571>
- Cadaret, M.C. & Bennett, S.R. (2019). College Students' Reported Financial Stress and Its Relationship to Psychological Distress. *Journal of College Counseling*, 22(3), 225-239. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1002/jocc.12139>
- CBS.nl (2021, 30 juni). Centraal Bureau voor de Statistiek. <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2021/26/aantal-huishoudens-met-problematische-schulden-niet-toegenomen>
- Cohen, J. (1988). *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences*. Lawrence Erlbaum Associates.
- Conrad, K.J., Iris, M., Ridings, J.W., Langley, K. & Wilber, K.H. (2010). Self-Report Measure of Financial Exploitation of Older Adults. *The Gerontologist*. 50(6), 758-773. <https://doi.org/10.1093/geront/gnq054>
- De Vries, J. (2017, juli). *BRIEF-A Vragenlijst executieve functies voor volwassenen* (ID 5107-7038). Hogrefe. https://www.hogrefe.com/nl/shop/media/downloads/sample-reports/5701701_BRIEFAzelfrapportagebasisrapport_mr.pdf
- Dew, J. & Xiao, J.J. (2013). The Financial Management Behavior Scale: Development and Validation. *Journal of Financial Counseling and Planning*, 22(1), 43-59.

- French, D. & McKillop, D.G. (2017). The impact of debt and financial stress on health in Northern Irish households. *Journal of European Social Policy*, 27(5), 458-473.
<https://doi.org/10.1177/0958928717717657>
- IBM Corp. (2019). IBM SPSS Statistics for Macintosh, version 26.0. Armonk. IBM Corp.
- Kim, J. & Garman, E.T. (2003). Financial stress and absenteeism: An empirically derived model. *Financial counseling and planning*, 14, 1-12 [Google Scholar]
<https://www.afcpe.org/wp-content/uploads/2018/10/vol1413.pdf>
- Ksendzova, M., Donnelly G.E. & Howell, R.T. (2017). A Brief Money Management Scale and Its Associations With Personality, Financial Health, and Hypothetical Debt Repayment. *Journal of Financial Counseling and Planning*, 28(1).
<https://doi.org/10.1891/1052-3073.28.1.62>
- Lichtenberg, P.A., Howard, H., Simaskp, P., Mall, S., Speir, J., Farrell, C., Tatro, R., Rahman-Filipiak, A. & Ficker, L.J. (2016). The Lichtenberg Financial Decision Screening Scale (LFDSS): A new tool for assessing financial decision making and preventing financial exploitation. *Journal of Elder Abuse & Neglect*, 28(3), 134-151.
<https://doi.org/10.1080/08946566.2016.1168333>
- Marson, D.C., Sawrie, S.M., Snyder, S., McInturff, B., Stalvey, T., Boothe, A., Aldridge, T., Chatterjee, A. & Harrell, L.E. (2000). Assessing Financial Capacity in Patients With Alzheimer Disease: A conceptual Model and Prototype Instrument. *Arch Neurol*, 57(6), 877-884. <https://doi.org/10.1001/archneur.57.6.877>
- Nibud (2021, 13 december). Nibud: Mbo'ers lopen geld mis. Nibud.
<https://www.nibud.nl/beroepsmatig/nibud-mboers-lopen-geld-mis/>
- Roth, R.M., Isquith, P.K. & Goia, G.A. (2005). Behavior Rating Inventory of Executive Function – Adult Version, BRIEF-A. Psychological Assessment Resources, Inc.

- Roth, R.M., Lance, C.E., Isquith, P.K., Fischer, A.S., Giancola, P.R. (2013). Confirmatory Factor Analysis of the Behavior Rating Inventory of Executive Function – Adult Version in Healthy Adults and Application to Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder. *Archives of Clinical Neuropsychology*, 28(5), 425-434.
<https://doi.org/10.1093/arclin/act031>
- Stangor, C. (2015). *Research methods for the behavioral sciences* (5de editie). Cengage Learning.
- Suchy, Y. (2009). Executive Functioning: Overview, Assessment, and Research Issues for Non-Neuropsychologists. *Annals of Behavioral Medicine*, 37(2), 106-116.
<https://doi.org/10.1007/s12160-009-9097-4>
- Traykov, L., Raoux, N., Latour, F., Gallo, L., Hanon, O., Baudic, S., Bayle, C., Wenisch, E., Remy, P. & Rigaud, A.S. (2007). Executive functions deficit in mild cognitive impairment. *Cognitive and behavioral neurology: official journal of the Society for Behavioral and Cognitive Neurology*, 20(4), 219-224.
<https://doi.org/10.1097/WNN.0b013e31815e6254>
- Triebel, K.L., Martin, R., Griffith, H.R., Marceaux, J., Okonkwo, O.C., Harrell, L., Clark, D., Brockington, J., Bartolucci, A. & Marson, D.C. (2009). Declining financial capacity in mild cognitive impairment: A 1-year longitudinal study. *Neurology*, 73(12), 928-934.
<https://doi.org/10.1212/WNL.0b013e3181b87971>
- Van Heijst, L. (2021a, 27 oktober). Correlatie Begrijpen en Berekenen met SPSS en Excel | Stappenplan. Scribbr. <https://www.scribbr.nl/statistiek/correlatie/>
- Van Heijst, L. (2021b, 27 oktober). Cronbach's Alpha in SPSS | Berekenen en interpreteren. Scribbr. <https://www.scribbr.nl/statistiek/cronbachs-alpha/>
- Verhage, F. (1964). *Intelligence and Age: Study with Dutch People Aged 12-77* (in Dutch). Assen: Van Gorcum.

Zijlmans, E.A.O., Tijmstra, J., Van Der Ark, L.A., Sijtsma, K. (2019). Item-Score Reliability as a Selection Tool in Test Construction. *Frontiers in Psychology*.

<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.02298>

Appendix A

Financial Performance Scale / Financiële Prestatie Schaal (FiPS)

Financiële prestaties in het alledaagse leven

Instructies

Deze vragenlijst gaat over hoe het omgaan met financiën. Met financiën bedoelen we geld, maar bijvoorbeeld ook verzekeringen, pensioen, de huur of een hypotheek. Eerst volgen enkele vragen over uw persoonlijke financiële situatie. Daarna willen we graag van u weten in hoeverre u het eens bent met bepaalde stellingen. Het is daarbij de bedoeling dat u zich richt **op het afgelopen jaar**.

Bijvoorbeeld:

	Helemaal mee oneens	Een beetje mee oneens	Neutraal	Een beetje mee eens	Helemaal mee eens	Niet op mij van toepassing
Het lukt mij om met onregelmatige of onverwachte uitgaven om te gaan.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Als een stelling **in het afgelopen jaar niet** op u van toepassing is geweest, kunt u “niet op mij van toepassing” aanvinken. **Probeer dit zoveel mogelijk te voorkomen.**

Geef alstublieft bij **elke stelling** een antwoord. Denk niet te lang na over het antwoord, maar geef het eerste antwoord dat u te binnen schiet.

Algemeen

Wat is/zijn uw huidige bron(nen) van inkomen? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Uitkering (bijvoorbeeld WW, ziektewet, WIA, WAO, Wajong, Participatiewet)
- Loon uit werk
- Pensioen

- AOW
- Toeslagen (bijvoorbeeld huurtoeslag, zorgtoeslag, kinderopvangtoeslag)
- Investerings, beleggingen
- Anders, namelijk ...
- Ik weet het niet

Wat is uw huidige woonsituatie?

- Zelfstandig zonder partner, met kind(eren)
- Zelfstandig zonder partner, zonder kind(eren)
- Zelfstandig met partner, met kind(eren)
- Zelfstandig met partner, zonder kind(eren)
- Met ouders
- Met overige familieleden/anderen
- (RI)BW/beschermd wonen in de samenleving/sociaal pension
- Wonen op instellingsterrein
- Anders, namelijk....

Heeft u een hypotheek?

- Ja
- Nee

Betaalt u huur?

- Ja
- Nee

Wat is ongeveer uw **netto** maandinkomen?

- < € 500
- € 500 - € 1000
- € 1000 - € 1500
- € 1500 - € 2000
- € 2000 - € 2500
- € 2500 - € 3000
- € 3000 - € 3500
- € 3500 - € 4000
- € 4000 - € 4500
- € 4500 - € 5000
- > € 5000

Wie beheert uw financiën?

- Ik beheer mijn financiën volledig zelf
- Ik beheer mijn financiën deels zelf, maar ik krijg hulp van iemand
- Iemand anders beheert mijn financiën

Heeft u een lening en/of schulden anders dan een hypotheek? (Meerdere antwoorden mogelijk)

- Nee
- Ja, namelijk:
 - Studieschuld
 - Gas/water/licht
 - Internet-/televisie-/telefoonaansluiting
 - Voertuigen (auto/motor/boot etc.)
 - Elektronica (computer, telefoon, tablet, televisie, vaatwasser etc.)
 - Anders, _____

Als "ja": komt één van bovenstaande schulden door online winkelen?

- Ja
- Nee

Hoe vaak heeft u in het afgelopen jaar een aanmaning (voor bijv. gas, telefoon of elektriciteit) ontvangen vanwege achterstallige betalingen?

- Nooit
- Eén keer per jaar
- Eén keer per half jaar
- Eén keer per 3 maanden

- Eén keer per maand
- Meerdere keren per maand

Spaart of investeert u geld? (bijv. op een spaarrekening, beleggingen, Bitcoin, etc.)?

- Nee
- Ja

Hoe belangrijk is financiële zelfredzaamheid voor u?

- Helemaal niet belangrijk
- Niet belangrijk
- Neutraal
- Belangrijk
- Heel erg belangrijk

Hoeveel stress/spanning ervaart u over uw financiële situatie?

-
- Helemaal geen stress/spanning Heel veel stress/spanning

Hoe tevreden bent u met uw financiële situatie?

-
- Heel erg ontevreden Heel erg tevreden

In hoeverre bent u het eens met onderstaande stellingen?

Als een vraag niet op u van toepassing is, kunt u dit aangeven. Probeer dit zoveel mogelijk te voorkomen. Het is de bedoeling dat u zich richt **op het afgelopen jaar**.

	Helemaal mee oneens	Een beetje mee oneens	Neutraal	Een beetje mee eens	Helemaal mee eens	Niet op mij van toepassing

53. Ik begrijp de voorwaarden van mijn verzekeringen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
---	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Dit is het einde van de vragenlijst